

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska” z dodatkami „Gość Niedzielny” i „Gospodarz” wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. Abonament miesięczny na pocztach 1.30 marek, z odnośnikiem 1.66 marek. Do Polski 4.00 złote. Wpłacić należy na konto nasze P. K. O. Warszawa numer 194 159.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary!

Niech będzie pochwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 5 fenigów za 1-milimetry wiersz sześciolamowy. Wiersz reklamowy 15 fenigów. — Redakcja i administracja: Allenstein Ostpr., Mühlenstr. 2. Telefon nr. 2531. Pocztove konto czekowe: Königsberg 2364. Rękopisów redakcja nie zwraca.

Rok 52

Alenstein (Olsztyn), na środę 2 marca 1938

Nr. 50

Już za 4 dni

w Berlinie, dnia 6-go marca 1938 r. Kongres Polaków w Niemczech

Dr. Jan Kaczmarek

IDEA POLSKA

Kierownik naczelny Związku Polaków w Niemczech napisał poniższy artykuł, który przejmujemy z „Polaka w Niemczech” na miesiąc luty. — Red.)

Napróżno się zda, ślęczyć czy pierwiej była Idea Polska, czy też pierwiej byli Polacy. Jak daleko pamięć ludzka sięga w historii i legendach, zawsze już byli Polacy i zawsze już była Idea Polska.

W najwyższej formie wyrażali Ideę Polską Bolesław Chrobry i Józef Piłsudski, odczuli Mikołaj Rej, Mickiewicz i Słowacki. Twórczość Fryderyka Chopina z Jej ducha poczęta. Żyły dla Niej i Jej służyły świetlane szeregi ludzi, w Narodzie wielkich: królów, hetmanów, wieszczów, uczonych, kandydów i męczenników, nie objęci liczbą bohaterów i bohaterzy Narodu, a dźwigali z dalekich wieków Lud Polski, by dźwigać zwycięsko w przyszłość daleką, bardzo daleką.

Olbrzymia ta więc siła, dobrze doświadczona i doznana. Jak Bóg sam, tak też myśl Boża, która jest Idea Polska, nie może być przez człowieka zgłębiona. Istota Idei Polskiej jest tajemnicą samą, jaką jest istota świata i wszego stworzenia.

Tylko po skutkach i pracach, dokonanych z sił, których źródło w Idei Polskiej leży, dowiadujemy się i doświadczamy Jej istnienia.

Mocą Idei Polskiej istnieje Naród Polski jako prawda i fakt. Idea Polska jest absolutną i wieczną w przeciwieństwie naprzykład do polityki polskiej, która jest aktualną i materialną.

Z Idei Polskiej wywodzą się siły Narodu, jak wiara, nadzieja, miłość i honor; zaprzeczeniem zaś Jej jest wszystko, co dzieli zbiorową siłę Narodu, jak naprzykład partie, klasowość stanów i egoizm jednostek.

Idea Polska, odwieczne i niezmiennie źródło sił Narodu, każdemu pokoleniu właściwe cele prac i wysiłków przeznacza. Na szczytach twórczości przeszłych pokoleń każde nowe pokolenie odnajduje swoje zadanie dźwignięcia Narodu wyżej.

Wiemy, że Idea Polska, a przez to zbiorowa wola i duchowa spójnia Narodu, stała poza rozbiorami. Wiemy, że jest zawsze niepodległa i nie może być zakazana ani zwyciężona.

Z Idei Polskiej wiem, że Narodowi służąc, ojcu mojemu i matce i ich ojcom i matkom i praojcom i pradziadom służyć po najdawniejsze wieki. I z Idei Polskiej wiem, że Narodowi służyć, a wszystkim braciom służyć i wszystkim dzieciom moim i ich wszystkim potomnym aż po kres wieków służyć. A wiem, że sobie usługując, jednej tylko osobie służyć i życie moje nikomu się nie przyda a tylko diabłu się spodobą.

Idea Polska, którą w testamencie od ojca swego każdy Polak na siebie przejmując, promieniować może w każdym słowie polskim, w każdej kropli krwi polskiej, w każdym czynie dla Narodu. A każdy taki czyn uwieczniony będzie. Idea Polska, złączona z mocną wolą jedności — to pewność zwycięstwa.

Z Idei Polskiej jesteśmy. W Niej żyjemy i tylko przez Nią dane nam jest, sięgać przez nasz osobisty czyn w najdalszą przyszłość istnienia ludzkiego i tak stać się pomnożycielami świetności Narodu i kultury ludzkiej.

Zamordowanie księdza podczas nabożeństwa

Zbrodniarz-komunista aresztowany

Poznań. Mieszkańcy Poznania zaalarmowani zostali straszną zbrodnią, której dokonano w kościele parafialnym w Luboniu pod Poznaniem. W czasie nabożeństwa dla dzieci został zastrzelony przez 48-letniego bezrobotnego Wawrzyńca Nowaka proboszcz ks. Streich.

Na zbrodniarza rzucił się kościelny Franciszek Krawczyński, który w czasie szamotanizacji został postrzelony przez zbrodniarza w głowę i obojczyk. Trzecią ofiarą Nowaka jest 12-letni Ignacy Pacyński, który został ranny kulą w nogę. Zbrodniarza w kościele rozbrojono, a następnie dokonano na nim samosądu. Nieprzytomnego wskutek pobicia Nowaka policja z trudem wyrwała z rąk rozszalałego tłumu. Zbrodniarza przywieziono natychmiast specjalnym pociągiem do Poznania.

Jak wykazało dochodzenie zbrodnia ma tło polityczne. Nowak był bardzo czynnym agitatorom komunistycznym w Wielkopolsce. Przez dwa ostatnie lata mieszkał on w Luboniu, gdzie prowadził robotę komunistyczną, Nowak przed powrotem do kraju przebywał przez 12 lat w Rosji Sowieckiej. Zbrodniarz planował również zabójstwo wikarego ks. dr. Roberkiego.

Na zarządzenie prokuratora przeprowadza się rewizję w mieszkaniach ludzi podejrzanych o należenie do partii komunistycznej. Aresztowano również niejakiego Sobczaka, u którego Nowak mieszkał przez 2 lata. Zbrodnia wywołała w całym Poznaniu jak również w dalszych i bliższych okolicach Lubonia olbrzymie wrażenie.

Zakaz demonstracji antyniemieckiej zorganizowanej przez komunistów

Paryż. W czasie pierwszego dnia debat nad polityką zagraniczną wydarzył się incydent, który wpłynął w ujemny sposób na cały przebieg debaty. T. zw. komitet inienia komunisty Thälmana zwołał w 5-tą rocznicę pożaru Reichstagu, wielką manifestację, mającą zademonstrować przeciwko narodowemu socjalizmowi. Wobec odbywającej się debaty w parlamencie, w której sprawy stosunków francusko-niemieckich odgrywały poważną rolę, rząd uznał za konieczne w ostatniej chwili zakazanie tej manifestacji.

Dep. komunistyczny Peri wystąpił w Izbie z ostrym protestem przeciwko temu zakazowi. Do premiera i do ministra spraw wewnętrznych przy-

była delegacja deputowanych większości rządowej, protestując również przeciwko temu zakazowi. Zarówno premier, jak i minister spraw wewn. wskazywali, że demonstracja taka w obecnej chwili ze względu na interes ogólnopolski jest w najwyższym stopniu niewskazana. Tym niemniej na posiedzeniu wspólnej delegacji stronnictw rządowych komuniści wystąpili ponownie z ostrzejszym jeszcze, niż początkowo, protestem, oświadczając nawet, że od odpowiedzi rządu na ich protest w tej sprawie będą musieli uzależnić sprawę zaufania dla rządu. Po dłuższej dyskusji wspólna delegacja lewicy postanowiła odłożyć ostateczną decyzję do porozumienia się z premierem Chautempssem.

Triumfalny powrót marszałka Graziani'ego do Włoch

Neapol. Na pokładzie „Citta Trieste” przybył tu, powracający z Afryki marszałek Graziani. Statek, wiozący marszałka, został powitany przez baterie nadbrzeżne salwą honorową. Eskadry samolotów eskortowały statek aż do wejścia do portu. Statek przybył do nabrzeża wśród ryku syren okrętowych. Powracającego marszałka powitali przedstawiciele władz cywilnych, wojskowych i partii faszystowskiej. Przed hotelem, w którym zatrzymał się marszałek Graziani, publiczność urządziła wielką owację, wiwatując na cześć króla,

Mussoliniego i marszałka Grazianiego.

Rzym. Wieczorem marszałek Graziani przybył do Rzymu. B. wicekróla Abisynii, który po raz pierwszy zjawił się w stolicy od wyjazdu swego na wojnę abisyńską, powitał na dworcu Mussolini, członkowie rządu, marszałkowie i generalicja, sekretarz partii oraz tłumy publiczności. Samochód marszałka eskortowały przez ulice Rzymu tłumy faszystów, wznosząc okrzyki na cześć zwycięzcy z pod Neghelli.

Idea Polska składa nadzieję swą na każdego Polaka bez wyjątku, tak jak w każdym siemieniu szarym zawarty jest najpiękniejszy już kwiat — ale tylko takie siemie wyda, które do żyznej gleby padnie i życiodajne soki w ziemi znajdzie i powoli się rozwine.

Taksamo przez wolę moją, wolę prostą, z najgłębszych głębin serca wydobyta, mogę służyć Idei

Polskiej. Do tego uniwersyteckich nie potrzeba dyplomów, jeno trzeba woli.

Idea Polska każdemu Polakowi nakazuje —

Bogu być wiernym,
Narodowi dać miłość i czyn,
Rodakowi być bratem,
Światu dać wolę i prawdę Polactwa!

W kilku wierszach

Rzym. Pat. Lotnicy Adriano Bacula i Paolo Dambrosi ustanowili nowy światowy rekord szybkości na 3-motorowym samolocie bombowym typu „Savoia 79”, przebywając 1000 klm z ładunkiem 2000 kg w 2 godziny 13 min. 54 sek. Lotnicy osiągnęli szybkość przeciętną 448 km 950 mtr na godzinę.

×

Jerozolima. Pat. Prasa arabska donosi, że transjordańska straż pograniczna wzmocniona ma być o 2 szwadrony kawalerii, 100 samochodów pancernych i eskadrę lotniczą.

×

Bukareszt. Za przykładem partii „Wszystko dla kraju”, stronnictwo agrarne, na czele którego stoi Argetojanu, obecny minister przemysłu i handlu, zawiesiło swoją działalność polityczną, co jest równoznaczne z rozwiązaniem partii.

×

Waszyngton. Pat. Wojskowa komisja parlamentarna przyjęła projekt ustawy, upoważniającej prezydenta Stanów Zjednoczonych do wydawania w wypadku wojny stanowczych zarządzeń dla kontroli życia gospodarczego oraz dla przeciwdziałania ciągnięciu zysków z wojny.

Afera szpiegowska w Estonii

W Tallinie, stolicy Estonii, wykryto afere szpiegowską, w której główną rolę odegrał żyd, Izaak Gurdus. W Narwie aresztowano kapitana rezerwy armii estońskiej Trankmana oraz handlowca Izaaka Gurdusa. Obydwaj zajmowali czołowe miejsce w centrali szpiegowskiej, funkcjonującej na terenie Estonii, przy czym Gurdus był specjalistą od „technik”, dostarczał szpiegom wszelkich potrzebnych dokumentów, oczywiście fałszywych. Władze bezpieczeństwa były na tropie dalszych kilku osób, wmieszanych w tę aferę w Narwie, jednakże widocznie były one uprzedzone o grożącym im niebezpieczeństwie, bowiem tuż przed wkroczeniem milicji do jednego z domów w Narwie, gdzie o tej porze odbywała się odprawa szpiegowska, wszyscy obecni, w liczbie 6 osób, w tym dwie kobiety uciekli, przekraczając granicę sowiecką.

Izaak Gurdus jest szwagrem Trankmana. Żona Trankmana, kobieta wyjątkowej urody, prowadzi od paru lat w Narwie szkołę tańca, do której uczęszczało bardzo wielu oficerów miejscowego garnizonu.

Cała afera była oczywiście dziełem wywiadu sowieckiego, na co wskazuje ucieczka części podejrzanych osób do Rosji.

W każdym razie nie ulega wątpliwości, że Kongres Polaków w Niemczech dnia 6 marca w Berlinie będzie największym wydarzeniem 15-lecia Związku Polaków w Niemczech.

Obchody jubileuszowe na terenie Dzielnicy II — Ziemie Połabskie

W Hamburgu, Hannoverze i Misburgu

Sejmiki dzielnicowe, odbywające się w okresie od stycznia do marca, były obchodami głównymi dla poszczególnych dzielnic Związku Polaków w Niemczech.

Nie wyczerpuje się jednak na nich akcja jubileuszowa 15-lecia naczelnej organizacji Ludu Polskiego w Niemczech.

Wszędzie odbywały się poza tym uroczyste zebrania okręgowe i oddziałowe.

Na Śląsku, na Pograniczu, na Kaszubach, na Warmii i Ziemi Malborskiej, na Westfalii i Nadrenii i na Ziemach Połabskich.

Żywotem Polaków jest praca.

Hamburg, po Berlinie największe miasto Niemiec, to port. Miasto rozsiadłe na wodzie, niby Neapol północy. Wąskie uliczki wodne wcinają się w miasto nadając mu oblicze stałego niepokoju, wiecznego ruchu. Zewsząd widać wodę, ten żywioł tak groźny a jednak przez człowieka ujarzmiony.

Stoją ogromne budowle, magazyny, dźwigi, gotowe wspierać człowieka w ciężkiej pracy portowej.

Kolebią się na wodzie uwiecznione linami okręty z całego świata.

Oto flaga holenderska, francuska, włoska, angielska. Powiewa zdaleka bandera St. Zjednoczonych Ameryki.

W rozgwarze portowym słychać słowa francuskie, angielskie, włoskie. Ale najczęściej w tym

Parryż. Onegdaj ambasador brytyjski w Paryżu doręczył premierowi Francji Chautemps'owi list od premiera Chamberlaina.

W liście tym Chamberlain zapewnia premiera Chautempsa o swej szczerzej przyjaźni dla Francji oraz o tym, że zmiana na stanowisku ministra spraw zagr. nie oznacza żadnej zmiany w sprawie

kontynuowania najściślejszej współpracy między obu rządami.

Udzielenie prem. Chautempsowi zapewnień na piśmie uważane było w Londynie za konieczne, aby poprawić przykre wrażenie, wywołane w Paryżu faktem, że W. Brytania nie uprzedziła Francji o zamiarze wznowienia rokowań z Włochami.

List Chamberlaina do premiera francuskiego Chautemps'a

Olbrzymia większość za polityką zagraniczną Chautemps'a

Paryż. W zakończeniu debaty nad polityką zagraniczną izba deputowanych uchwaliła 439 głosami przeciwko 2 wotum zaufania dla rządu Chautemps.

Debata nad polityką zagraniczną dała rządowi większość liczniejszą nawet, niż mówiły to kuluarowe optymistyczne obliczenia przed głosowaniem. Na ogół bowiem w kuluarach spodziewano się około 400 głosów za wotum zaufania, gdy rząd uzyskał aż 440. Zarówno oklaski, jakie zbierał min. Delbos, a w szczególności premier Chautemps, jak i głosy, które padły za wotum zaufania — zarysowują najbliższą większość rządową.

Poza bowiem grupami „Frontu Ludowego” głosowało za rządem kilka grup centrowych, a w tym większa część stronnictwa t. zw. Alliance Demo-

cratique, na której czele stoją b. premier Flandin i b. minister Reynaud.

Triumfotorem całej debaty był min. Reynaud, który apelował do poczucia siły Francji i starał się przekonać izbę o tym, że Francja posiada daleko większy kredyt i rozporządza większymi siłami, aniżeli sobie z tego zdają sprawę sami Francuzi.

Przemówienie b. min. Reynaud, który wskazywał, że Francja może polegać na swoich sojusznikach oraz który przypomniał olbrzymie wyniki osiągnięte przez Francję w czasie wojny światowej, przytaczając, że Francja tę wojnę rozpoczęła zaledwie z 300 samolotami, a gdy skończyła ją — posiadała 30 000 samolotów i dzięki wysiłkom wewnętrznym zdobyła się na rozwinięcie olbrzymiej i zwycięskiej siły — przyjęte zostało przez całą izbę z entuzjazmem.

Tajemnicze zaginięcie wielkiego bombowca angielskiego

Porwanie czy katastrofa?

Londyn. Tajemnicze zaginięcie największą bodaj sensacją Anglii. Od środy ubiegłego tygodnia brak wszelkich wiadomości o nowo zbudowanym bombowcu, który według zapewnień sfer lotniczych, był istnym cudem techniki i w konstrukcji swej posiadał szereg tajemnic lotnictwa angielskiego.

Przeszło 100 samolotów bezskutecznie patrolowało całą północną Anglię i Szkocję, nad którą samolot miał wykonywać swój próbną lot. Do współpracy z wojskiem wezwano przez radio całą ludność.

Samolot posiadał na pokładzie dwóch kapitanów-pilotów oraz jednego sierżanta. Samolot wystartował do długodystansowego lotu próbnego i od tego czasu brak o nim wszelkich wiadomości.

Po tym locie próbnym samolot miał wystartować do lotu rekordowego, ażeby stanowić nowy rekord światowy, długości lotu bombowców z pełnym obciążeniem.

O zaginionym samolocie zaczynają krażyć coraz bardziej fantastyczne wiadomości. Między innymi rozeszła się pogłoska, że jeden z pilotów

przed wystartowaniem, miał tajemnicze spotkanie z jakimś osobnikiem o cudzoziemskim wyglądzie. Na tej podstawie powstała wersja, że samolot został porwany przez agentów obcego wywiadu, którzy w sposób tajemniczy dostali się na jego pokład. Bardziej prawdopodobna wersja twierdzi, że samolot utonął w morzu i wskutek tego nie można odnaleźć jego szczątków.

Mobilizacja Mandzurii na rozkaz cesarza.

Tokio. Agencja Domei donosi z Hsinkingu, że mobilizacja narodowa Mandzuku została ogłoszona w formie rozkazu cesarza. Rozkaz został zredagowany w tych samych słowach, co tekst projektu ustawy o mobilizacji narodowej, dyskutowanej obecnie w parlamencie japońskim. — Akt mobilizacji Mandzuku przewiduje upoważnienie rządu do rozciągnięcia, w razie wojny lub konfliktu zbrojnego, kontroli nad eksploatacją wszystkich bogactw narodowych.

Kłęczą matki, ojcowie, modli się w skupieniu młodzież...

Katolicy w Hamburgu to prawie wszystko Polacy.

Odbywa się uroczyste zebranie.

Uroczystość zagalil prezes okręgu Hamburg Augustiak.

Teraz młodzież polska z Hamburga piękniejsza obchód recytacjami i śpiewem.

Połączone chóry Wilhelmsburga i Billstedt pięknie odśpiewały szereg pieśni polskich.

Następuje składanie życzeń.

W imieniu Sokofa w Billstedt przemawia z zapalem i entuzjazmem Aleksander Gulcz. Składa najszersze życzenia i podziękowanie Związkowi Polaków za owocną pracę.

Prezeska Towarzystwa Polek św. Jadwigi w Billstedt, p. Lubka, wspomina piętnastoletni okres działalności Związku Polaków. Wykazując trudy z jakimi działalność ta się spotykała, dziękuje ojcowskiej organizacji Ludu Polskiego w Niemczech za to, iż dokonała, że Lud ten czuje się dziś jedną rodziną polską, że wzbudził w Ludzie Polskim tę dumę, której nikt inny nie posiada.

Składają życzenia: Kubiak za Towarzystwo Piotra i Pawła z Billstedt, Franciszka Tomczak, prezeska Towarzystwa Polek w Wilhelmsburg, Ludwik Synowiec w imieniu Towarzystwa św. Stanisława Biskupa w Wilhelmsburgu.

Mówi Franciszek Paul, prezes Towarzystwa św. Józefa w Wilhelmsburgu. Teodor Mikolajczyk, prezes Towarzystwa Narodowego „Kościuszko” w Hamburgu, składając życzenia, nawołuje młodzież polską, by w ręce swoje mocno sztafardę Rodła złapała.

Składa życzenia Andrzej Torba, prezes Towarzystwa św. Walentego w Harburgu.

(Dokończenie nastąpi.)

Gdy będziesz w Berlinie...

Uczestnicy Kongresu zostający w Berlinie tylko jeden dzień (w niedzielę) mogą przy sposobności oglądać sobie Berlin. Ze względu na uroczystości Kongresowe, które wypełnią większą część dnia, nie radzimy przedsiębrać większych wycieczek po Berlinie. Szczegóły, jak wykorzystać pobyt w Berlinie, znajdzie uczestnik Kongresu w „Przewodniku Kongresowym”, który doręczony zostanie każdemu, który pojedzie do Berlina.

Uczestnicy Kongresu przybywający o dzień wcześniej, t. j. dnia 5 marca lub pozostający na drugi dzień po Kongresie, t. j. na poniedziałek, dnia 7 marca, mogą przedsięwziąć objazdy samochodem po Berlinie, zwiedzając pieszko objazdy po kilku osobach zabytki Berlina oraz różne instytucje.

Szczegóły dotyczące podziału pobytu w Berlinie, znajdują uczestnicy Kongresu w „Przewodniku Kongresowym”.

JEDZIEMY NA KONGRES!

Lord Halifax

Następstwo po min. Edenie objął lord Halifax. Należy on do najwybitniejszych polityków konserwatywnych starszej generacji. Wichrabia Halifax liczy 57 lat i jest synem znanego działacza na polu zbliżenia pomiędzy kościołem anglikańskim a kościołem katolickim i przyjaciela ś. p. kardynała Mercier, lorda Halifaxa, który umarł w 1934 roku w 91-ym roku życia.

Obecny lord Halifax za życie ojca nosił nazwisko E. F. Wooda. Karierę polityczną rozpoczął on w 1910 roku, gdy po raz pierwszy został wybrany do Izby Gmin. W rządzie premiera Baldwina w latach 1924—1926 mr. Wood pełnił obowiązki ministra rolnictwa a następnie ministra oświaty. W 1926 r. zupełnie niespodziewanie dla szerokiej opinii publicznej Wood zostaje wicekrólem Indii i otrzymuje tytuł lorda Irwina. Pięcioletnie rządy obecnego lorda Halifaxa w Indiach przypadła na czas niezwykle burzliwe. Wicekról wywiązał się ze swych obowiązków w sposób niezwykle zręczny a zarazem zgodny z prestiżem korony brytyjskiej. Jest rzeczą znamionną, że lord Irwin potrafił zdobyć przyjaźń największego wroga panowania angielskiego w Indiach Gandhi'ego oraz szacunek wszystkich sfer społeczeństwa. W 1931 roku lord Irwin powraca do kraju i otrzymuje najwyższe odznaczenie angielskie — order Podwiązki. W roku 1932 lord Irwin wchodzi ponownie w skład gabinetu jako minister oświaty a następnie jako lord strażnik tajnej pieczęci. W 1934 roku po śmierci ojca lord Irwin dziedziczy tytuł wichrabiego Halifaxa. W 1935 r. w gabinecie Baldwina lord Halifax obejmuje stanowisko ministra wojny a w dniu 27 maja 1937 r. zostaje powołany na lorda prezesa rady tajnej i wicepremiera w gabinecie Chamberlaina.

Nowy minister spraw zagranicznych jest dobrze obeznany z swym resortem ponieważ od kilku lat pomagał ministrowi Edenowi w kierowaniu polityką zagraniczną Anglii oraz był używany do misji specjalnych. Tak np. w marcu 1936 r. lord Halifax odegrał dużą rolę podczas konferencji londyńskiej mocarstw locarneńskich w związku z wkroczeniem Niemców do strefy nadreńskiej a na jesieni ub. roku bawił w misji specjalnej w Niemczech i odbył w Berchtesgaden narady z Kanclerzem Hitlerem.

Lord Halifax jest politykiem niezwykle trzeźwym, umie on łączyć głębokie umiłowanie pokoju ze zmysłem rzeczywistości. Nowy kierownik Foreign Office będzie niewątpliwie sterował polityką angielską w ścisłym porozumieniu z premierem Chamberlainem, którego poglądy polityczne podziela i którego jest najbliższym doradcą od wielu lat.

Należy nadmienić, że na długo przed powierzeniem teki ministra spraw zagranicznych Edenowi, lord Halifax uchodził za najpoważniejszego kandydata na ministra spraw zagranicznych z ramienia stronnictwa konserwatywnego.

„Jestem waszym najgorszym wrogiem“

Walka z wypadkami przy pracy, a zwłaszcza z wypadkami na ulicach wielkich miast zmusza służbę bezpieczeństwa wielu krajów do rozwinięcia w tym celu energicznej akcji propagandowej.

Olbzrocnie sumy wydają na to zwłaszcza Stany Zjednoczone A. P. gdzie każdy dzień przynosi obfite żniwo wypadków samochodowych, wyrządzając olbrzymie straty gospodarstwu społecznemu. Ostatnio miasto Detroit, jako jeden ze sposobów za-

pobiegania wypadkom samochodowym, zastosowało kolportaż ulotek zredagowanych w formie apelu do publiczności. Tytuł apelu brzmi: „Czym jestem?“ A dalej czytamy:

„Jestem silniejszy, niż wszystkie armie świata. Wyniszczyłem więcej ludzi niżeli wszystkie wojny, w których Stany Zjednoczone brały udział. Jestem większym siewcą śmierci, aniżeli kule karabinów i mitraljez, zniszczyłem więcej rodzin aniżeli pożogi i epidemie. Zabieram rok rocznie przeszło 30 000 000 dolarów mieszkańcom jednego tylko miasta, Detroit. Nie oszczędzam nikogo, ani bogatych — ani biednych, ani młodych, ani starych. Znam mnie młodzi i starzy, znam mnie dobrze sieroty i wdowy. Czuję się niepostrzeżony i z zasadzki wypadam na swą ofiarę. Proceder swój wykonuję cicho, bezgłośnie. Ostrzegają was przede mną, ale na to nie zważacie. Jestem tu, jestem tam, wszędzie jestem. — Niszczę, kaleczę, zabieram wiele, ale nic nie daję. Jestem waszym najgorszym wrogiem. Jestem Wypadek samochodowy.“

Tak wyglądał Teruel, gdy wojska narodowe wypędziły z tego miasta czerwonych podpalany. Na obrazku: Spalone przez czerwonych seminarium.

Włosi i kanał Suezki

Kair. Agencja Reutera donosi: Posel włoski w Kairze zawiadomił egipskiego premiera Mohamed Paszę, że wiadomości rozszerzane za granicą jakoby Włochy zamierzały zainteresować się kanałem Suezkim, pozbawione są wszelkich podstaw.

W kołach brytyjskich krok włoski oceniony jest, jako usiłowanie uspokojenia wzburzonej opinii egipskiej. Z drugiej strony jednak miarodajne czynniki brytyjskie przekonane są, że Włochy nie zrezygnują z wysunięcia w toku rokowań żądania w sprawie udziału w kontroli kanału Suezkiego przez przyznanie im stosowej ilości miejsc w radzie nadzorczej Tow. kanału Suezkiego. Miarodajne

czynniki brytyjskie twierdzą również, na podstawie wyjaśnień otrzymanych nieoficjalnie z kół włoskich, że Mussolini zamierza także wysunąć pewne propozycje wspólnych gwarancji włosko-brytyjskich, zapewniających swobodę żeglugi poprzez kanał.

Rzym. Urzędowo zaprzeczają tu pogłosce, jakoby Włochy w rokowaniach z Anglią domagać się miały udziału w kontroli wojskowej nad kanałem Suezkim. Koła miarodajne stwierdzają, że pogłoski tego rodzaju obliczone są na wywołanie zamieszania w Europie i utrudnienie rozmów angielsko-włoskich.

Napad 2 tys. tłumy na więzienie

Meksyk. Mieszkańcy miasta Tiajuana w Meksyku w przekonaniu, że w więzieniu miejscowym znajduje się aresztowany żołnierz, oskarżony o zamordowanie 8-letniej dziewczynki, napadli na więzienie, usiłując je podpalić, celem dokonania samosądu na osobie oskarżonego.

Więźniowie i strażnicy więzienia uratowali się ucieczką. Wezwany na pomoc oddział wojska, wobec groźnej postawy zajętej przez tłum, złożony z około 2000 osób, musiał zrobić użytek z broni palnej, przy czym 3 osoby zginęły a 14 zostało rannych.

Niebezpieczne wrzenie w Hedzasje

Aden. Już od dłuższego czasu cały Hadramant jest właściwie odcięty od świata zewnętrznego. Cudzoziemcom nie zezwala się na podróżowanie w głąb kraju pod pretekstem troski o ich życie i mienie.

Wyjazd tubylcom zagranicę jest w praktyce uniemożliwiony. Korespondencja podlega surowej cenzurze i ograniczeniom.

Ze skąpych wiadomości, przenikających na zewnątrz, można wnioskować, że w kraju szerzy się poważne wrzenie. Wśród ludności mówią o zbrojniach rodów górskich i pustynnych z których podobno wiele już zawarło pomiędzy sobą sojusze wojenne.

Anglicy zwiększają swe garnizony w Makalla, Szahr, Bir Ali i Rido.

Program radiowy

rozgłośni warszawskiej

Czwartek, 3 marca 1938.

6.15 Pieśń „Kiedy ranne”. 6.20 Gimnastyka. 6.40 Płyty. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Płyty. 8.00 Aud. dla szkół. 11.15 Wileńszczyzna w tańcu i pieśni — poranek muzyczny dla młodzieży szkół powszechnych. 11.40 Płyty. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Audycja południowa. 15.30 Wiadomości gospodarcze. 15.45 „Wędrowki muzyczne” — aud. dla młodzieży. 16.15 Utwory charakterystyczne i intermezza (koncert). 16.50 Pogad. aktualna. 17.00 Wylęgarnie ryb na Pomorzu — reportaż. 17.15 Koncert rozrywkowy. 17.50 Poradnik sportowy. 18.10 Skrzynka ogólna. 18.25 Audycja dla młodzieży wiejskiej. 19.00 Klasyczny Teatr Wyobraźni: premiera słuchowiska „Powrót Odysusa”. 19.35 Koncert ze Lwowa. 19.55 Pogad. aktualna. 20.05 „Raz to mało” — wspomnienia muzyczne z lutego. 20.45 Dziennik wieczorny. 21.45 „Epopoea powstania styczniowego” („Kuznia” Choynowskiego) — szkic literacki. 22.00 Koncert kameralny. W programie muzyka francuska. 22.50 Ostatnie wiadomości.

Toruń.

11.40 Płyty. 13.00 „Wiosenne roboty w sadzie”, pogad. rolnicza. 13.10 Płyty. 14.00 Wiadomości z Pomorza. 18.15 Morski przegląd gospodarczy — odczyt. 18.25 Drobne utwory skrzypcowe. 18.45 Lekcja języka polskiego. 23.00 Płyty.

